

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Ректори Муассисаи давлатии
таълимии «Донишгоҳи давлатии
Данғара», д.и.и., профессор
Хайрзода Ш.К.
«28» _____ 2024 с.

ХУЛОСАИ

Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Данғара»

Ба кори диссертационии Ҷабборӣ Насиба Ҷаббор дар мавзуи «Хусусиятҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ аз кафедраи гуманитарии факултети идоракунии давлат ва ҳуқуқи Донишгоҳи давлатии Данғара пенниҳод гардидааст.

Ҷабборӣ Насиба Ҷаббор соли 2010 факултети иқтисодии филиали Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Шириншох Шохтемур дар ноҳияи Данғара аз рӯи ихтисоси идоракунии дар КАС хатм намудааст. Дар марҳилаи омода намудани диссертатсия аз соли 2020 то имрӯз ҳамчун унвонҷӯи кафедраи гуманитарии факултети идоракунии давлат ва ҳуқуқи Донишгоҳи давлатии Данғара фаъолият менамояд.

Роҳбари илмӣ: доктори илмҳои сиёсӣ, Муродова Нигина Сулаймоновна ба ҳайси дотсенти кафедраи сиёсатшиносии факултети фалсафаи ДМТ фаъолият менамояд.

Вобаста ба натиҷаи муҳокимаи рисола хулосаҳои зерин қабул гардиданд.

Мубрамияти мавзуи таҳқиқот. Эълони баробарии гендерӣ шартӣ асосии рушди давлати демократӣ ва ҷомеаи шаҳрвандӣ мебошад, зеро баробарии одамон сарчашмаи аввалиндараҷаи ташаккули муносибатҳои

самарабахши иҷтимоӣ ба ҳисоб меравад. Яке аз навъҳои баробарии иҷтимоӣ ин баробарии гендерӣ мебошад, ки ба таъмини имкониятҳои баробари занону мардон дар тамоми соҳаҳои ҳаёт равона гардидааст. Дар аксари давлатҳои ҷаҳон дар таҳсил, вобаста ба моликият, дар муносибатҳои зану шавҳар, иштирок дар ҳаёти сиёсӣ ва дигар соҳаҳои ҳаёт дар муқоиса аз мардон бештар занҳо дар ҳолати зертобеъ қарор доранд.

Аз ин рӯ, аксари кишварҳои ҷаҳон кӯшиш мекунанд, то муносибатҳои демократӣ ва пешрафтaro тақвият бахшанд, хусусан дар самти танзими муносибатҳои иҷтимоӣ ва татбиқи принципҳои муносибати гендерӣ – баробарии гендерӣ ва таъмини имкониятҳои баробарро дар истифодаи ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон новобаста аз ҷинс муҳайё созанд. Тоҷикистон низ дар раванди дигаргуниҳои сиёсӣ ба арсаи байналмиллалӣ ҳамчун кишвари соҳибистиклоли демократӣ ворид гардида, дар низоми сиёсии худ татбиқи меъёрҳои муайяншудаи идоракуниро, ки бо принципҳои ҷаҳонӣ интишор гардида буданд, вазифаи худ донист. Дар баробари собит сохтани тарҳи ташаққули озод ва мустақил, дунявӣ ва муосир Тоҷикистон бештар ба татбиқи сиёсати иҷтимоӣ ва дар ин арса ба амалбарории босамари сиёсати гендерӣ таваҷҷуҳ зоҳир намуд. Сиёсати гендерӣ ва татбиқи он дар низоми сиёсии Тоҷикистони муосир на ба тарҳи таъсиррасонии берунӣ, балки бо мақсади таъмини баробарии иҷтимоӣ, майл намудан ба шакли пешқадами давлатдорӣ, ташкили идораи ҷомеаи озод ва кушод ва эҳтиром ба арзишҳои сиёсӣ ва таърихӣ ба роҳ монда шудааст. Дар ин бобат таҳқиқи масъалаи мазкур бо муайян кардани хусусиятҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ дар Тоҷикистон вобаста аст.

Мақсади таҳқиқот – муайян намудани хусусиятҳои асосӣ ва самтҳои татбиқи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Вазифаҳои таҳқиқот. Барои расидан ба ҳадафи мазкур иҷрои вазифаҳои зерин зарур аст:

– таҳқиқи масъалаҳои муносибатҳои гендерӣ ва тамоюлҳои инкишофи он;

– муайян намудани ҷанбаҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқи сиёсати гендерӣ;

– таҳқиқи заминаҳои амалии татбиқи сиёсати гендерӣ дар замони муосир;

– муайян намудани заминаҳои асосии ташаккули сиёсати гендерӣ дар Тоҷикистон;

– баррасии раванди татбиқи сиёсати гендерӣ ва асосҳои ҳуқуқи татбиқи он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;

– ошкор сохтани татбиқи институтсионалии (ниҳодии) сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва муайян намудани дурнамои инкишофи он.

Фарзияи таҳқиқот. Дар замони муосир масъалаи таъмини баробарии гендерӣ ва танзими муносибатҳои гендерӣ дар сатҳи миллӣ ва байналмилалӣ бартарии бештарро пайдо намуда, кишварҳо гӯё барои амалишавии он дар мусобиқаи сиёсӣ қарор дошта бошанд, муайян карда мешавад. Бинобар ин, таҳқиқи сиёсати гендерӣ ва татбиқи он дар низоми сиёсӣ масъалаи муҳим ва рӯзмарра буда, муайян ва асоснок намудани ҷанбаҳои сиёсии масъала аҳамияти хоси илмию амалӣ дорад. Таҳқиқи ин масъала имкон медиҳад, ки заминаҳои илмию амалии татбиқи сиёсати гендерӣ, самтҳои танзим ва назорати он дар Тоҷикистони муосир муайян гардида, исботи воқеъии он бо далелҳои илмӣ муккамал гардад.

Асосҳои назариявии таҳқиқотро таҳқиқоти олимони гузашта ва имрӯза, махсусан, сиёсатшиносон, ҳуқуқшиносон ва фарҳаншиносону ҷомеашиносони сатҳи миллӣ ва байналмилалӣ ташкил медиҳанд, ки заминаи устувори таҳқиқи масъалаи сиёсати гендерӣ, ташаккули он ҳамчун низоми идораи давлатӣ ва татбиқи он дар системаи сиёсӣ баҳри таъмини баробарии иҷтимоӣ матраҳ гардиданд. Ҳамчунин дар раванди таҳқиқи мавзӯ асарҳо, паёмҳо ва баромадҳои Пешвои миллат, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ва доираи васеи сарчашмаҳо, ҳуҷҷатҳои расмӣ ва маводи омории мақомоти гуногуни давлативу ғайридавлатӣ истифода шудаанд. Инчунин бояд, таъкид сохт, ки дар раванди таҳқиқи мавзӯ концепсияи илмҳои муосири ҷомеашиносӣ

марбут ба масъалаҳои гендер, аз ҷумла назарияҳои «феминизм», «баробарии гендерӣ», «сиёсати гендерӣ» ва ғайра таҳлил ёфтанд.

Асосҳои методологии таҳқиқот. Дар рафти навиштани диссертатсия усулҳои таҳқиқи илмҳои сиёсӣ ба мисли концептуалӣ, меёриву арзишӣ ва футурологӣ, инчунин методҳои таҳлилӣ, таърихӣ, системанокӣ, сохториву функционалӣ, муқоисавӣ, коммуникатсионӣ истифода гардидаанд.

Истифодаи муносибати концептуалӣ андешаҳои муаллифро дар асоси таълимотҳои илмӣ асоснок намуд. Муносибати меёриву арзишӣ ба унвонҷӯӣ имкон дод, масъалаҳои таҳқиқотиро бо таҳкими меёрҳои танзимкунандаи муносибатҳои ҷамъиятӣ, ахлоқ ва ҳуқуқ пайваста нумуда, таҳлили муқамалро ба даст орад. Муносибати футурологӣ дар муайян намудани дурнамои рушди сиёсати гендерии дар шароити нави Тоҷикистон мусоидат намуд.

Бо истифода аз усули таҳлилӣ раванди ташаккул ва таҳкими сиёсати гендерӣ ва нақши ҳокимияти сиёсӣ дар амалисозии он ҳаматарафа баррасӣ гардида, хулосаҳои зарурӣ бароварда шудааст. Методи таърихӣ дар таҳқиқот имкон медиҳад, ки хусусиятҳои таърихию сиёсии ташаккули андешаҳои феменистӣ, масъалаҳои баробарии гендерӣ ва сиёсати гендерӣ дар татбиқи сиёсати давлатӣ дар кишварҳои мухталиф, аз он ҷумда дар Тоҷикистон асоснок карда шаванд. Истифодаи методи сохториву функционалӣ имкон дод, ки хусусияти раванди сиёсати гендерӣ дар замони соҳибистиклолӣ ва нақши онҳо дар шаклгирии муносибатҳои ҷамъиятӣ муайян карда шаванд. Дар асоси истифодаи методи системавӣ раванди ташаккули сиёсати гендерии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар маҷмӯъ ва зина ба зина мавриди омӯзишу таҳлил қарор дода мешавад.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот дар нуқтаҳои зерин инъикос ёфтааст: омода ва тайёр намудани курси махсус вобаста ба омӯзиши сиёсати гендерӣ; таҳияи барнома ва концепсияҳои пешбурди сиёсати гендерӣ марбут ба сиёсати гендерӣ; ҷиҳати таҳкими қонунгузориҳои миллий дар самти баланд бардоштани вазъи занон ва духтарон; истифодаи маводи диссертатсионӣ

хангоми омода кардани матни суханрониҳо, баромадҳо, маърӯзаҳо, мақолаҳои илмӣ, рисолаҳои магистрӣ, номзадӣ ва докторӣ.

Аҳамияти амалии таҳқиқот дар он аён мегардад, ки натиҷаҳои бадастоварда ва хулосаҳои пешниҳоднамудаи муаллиф ҷиҳати такмили минбаъдаи сиёсати гендерӣ мусоидат мекунанд. Маводи диссертатсияро хангоми таҳияи барномаҳои таълимӣ аз ҷанни сиёсатшиносӣ, низоъшиносӣ ва курсҳои махсус дар самти сиёсати гендерӣ истифода бурдан мумкин аст.

Мақолаҳои нашршуда ва автореферати кори диссертатсионӣ мазмуни асосии рисоларо инъикос менамоянд.

**I. Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи
Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии
Тоҷикистон чоп шудаанд:**

[1-М]. Ҷабборӣ, Н.Ҷ. Баъзе масъалаҳои таҳқиқоти гендерӣ дар илмҳои сиёсӣ [Матн] / Н.Ҷ. Ҷабборӣ // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2024, №3. – С. 134-138.

[2-М]. Ҷабборӣ, Н.Ҷ. Дурнамои рушди сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Н.Ҷ. Ҷабборӣ // Маҷалаи идоракунии давлатӣ. – Душанбе, 2024, № 4/1 (66). – С. 283-293. ISSN 2664-0651.

[3-М]. Ҷабборӣ, Н.Ҷ. Оид ба таърихи ташаккули сиёсати гендерӣ [Матн] / Н.Ҷ. Ҷабборӣ // Маркази тадқиқоти стратегии назди президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз. – №1 (88) Душанбе, 2023. – 160-168.

[4-М]. Ҷабборӣ, Н.Ҷ. Сиёсати давлатӣ ва танзими муносибатҳои гендерӣ дар Тоҷикистони муосир [Матн] / Н.С. Муродова, Н.Ҷ. Ҷабборӣ // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2024, №3. – С. 134-138.

II. Маърӯзаҳо дар конфронсҳои илмӣ ҷумҳуриявӣ:

[5-М]. Ҷабборӣ Н.Ҷ. Вазъи имрӯзаи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Қонуни танзим – омили рушди мафкураи миллий:

маводҳои конференсияи ҷумуриявии илмӣ-амалӣ (шаҳри Душанбе, 06 июни соли 2024) / Н.Қ. Ҷабборӣ // зери таҳрири доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор А.Ғ. Холиқзода. – Душанбе: Балоғат, 2024. – С. 248-256. (264 с).

[6-М]. Ҷабборӣ Н.Қ. Терроризми глобалӣ ҳамчун таҳдид ба суботи низоми ҷаҳонӣ [Матн] / Ҳифзи истиклоли давлатӣ дар раванди тадидҳои ҷаҳони муосир: асосҳои ҳуқуқи миллӣ ва байналмилалӣ: маводи конференсияи ҷумуриявии илмӣ-назариявӣ (6-уми сентябри соли 2024) / Н.Қ. Ҷабборӣ // зери таҳрири номзоди илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент И.З. Саъдиев. – Душанбе: Аршам, 2024. – С. 62-68 (208 с).

Хулоса дар маҷлиси кафедраи фанҳои гуманитарии факултети идоракунии давлат ва ҳуқуқи Донишгоҳи давлатии Данғара қабул гардидааст. Роҳбари илмии унвонҷӯ доктори илмҳои сиёсӣ Муродова Н.С. ва номзоди илмҳои сиёсӣ, дотсент Абдулҳақов М.М. дар маҷлиси кафедра иштирок доштанд. Дар ҷаласаи кафедра 15 нафар иштирок намуданд. Натиҷаҳои овоздиҳӣ: «тарафдор» - 15 нафар., «муқобил» - нест, «бетараф» - нест.

Суратҷаласаи № 4, аз 20 ноябри соли 2024.

Раиси маҷлис: иҷрокунандаи вазифаи
Мудирӣ кафедраи фанҳои гуманитарии
Донишгоҳи давлатии Данғара

Саидов А.И.

Котиби ҷаласа, номзоди
илмҳои фалсафа, дотсент

Азизов К.Қ.

Имзоҳои Саидов А.И. ва Азизов К.Қ.-ро
тасдиқ менамоям:

Сардори шуъбаи кадрҳо
ва корҳои махсуси
Донишгоҳи давлатии Данғара

Тоирзода С.Т.

Нишонӣ 735320, ш.-ки Данғара, кучай маркази, 25.

Донишгоҳи давлатии Данғара

Тел: (+992) 8331222842; Сомона <http://www.dsu.tj>

Почтаи электронӣ: dddangara 2013@mail.ru